

ROLUL MEDICULUI DE FAMILIE ÎN EPOCA SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Maria SOROCEAN

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

Autor corespondent: Maria Sorocean, e-mail: somaria187@gmail.com

Cuvinte-cheie:

medici de familie, sănătate, pacienți, schimbarea climei, criză climatică.

Introducere. Pentru a înțelege urgența extraordinară a ceea ce numim criză climatică și relevanța acesteia pentru medici, trebuie să atragem atenția asupra tendințelor de încălzire a climei și impactul nu doar asupra sănătății. Academia Americană a Medicilor de Familie recent s-a alăturat la cele 100 de organizații de îngrijire a sănătății pentru a declara schimbările climatice o urgență de sănătate publică.

Scopul. Identificarea surselor științifice pentru evidențierea rolului medicului de familie în procesul de activitate cu pacienții, punând accent pe fenomenul actual, care progresează – schimbarea climei.

Material și metode. Lucrarea a fost realizată în baza a 17 materiale științifice consultate pe paginile web ale OMS, CDC, UNDP.

Rezultate. Evoluția fenomenului schimbărilor climatice a complicat munca medicului de familie. Multiplele cercetări științifice, regulamente medicale, cadre normative, documente de politici susțin rolul multiplu al medicului de familie în criza climatică: trebuie să acționeze ca cetățeni, clinicieni, susținători și vindecători.

În calitate de cetățeni, medicii pot reduce impactul amprentei de carbon prin comportament corect, de exemplu, alegând transportul public în locul automobilului personal, bicicleta în locul transportului public, o alimentație preponderent vegetariană, separând deșeurile etc.

În calitate de medici trebuie: să conștientizeze existența schimbărilor climatice și să recunoască impactul acestora asupra sănătății pacienților; să fie la curent cu opinia savanților climatologi vizavi de acest fenomen pentru a-l aborda în discuțiile cu pacienții; să cunoască bolile a căror prevalență este în creștere în legătură cu schimbările climatice (respiratorii, alergice, infecțioase, cardiovasculare, mintale și de comportament). Pentru a supraveghea mai bine pacienții, medicii trebuie să consulte surse științifice, rapoartele organizațiilor internaționale, documente de politici de încredere, legate de sănătate precum și publicațiile societăților medicale, organizațiilor internaționale de sănătate.

În calitate de susținători, pot colabora cu colegii și cu administratorii spitalelor pentru ași uni eforturile pentru a reduce consumul de energie și producerea de deșeuri medicale, scăzând, în același timp, costurile; se pot alătura grupurilor de interes privind schimbările climatice și sănătatea mediului, omului și animalelor. Ca vindecători, trebuie să fie disponibili pentru a oferi compasiune pacienților pe măsură ce aceștia devin din ce în ce mai conștienți de pericolele schimbărilor climatice. Medicii de familie au obligația etică de a aborda efectele schimbărilor climatice asupra sănătății pentru a proteja sănătatea și bunăstarea persoanelor cu dizabilități, lipsite de drepturi, a copiilor, a bolnavilor cronici.

Concluzii. Medicii de familie sunt prima persoană la care se adresează populația în situațiile problematice. Astfel, medicii pot învăța pacienții să recunoască simptomele timpurii ale stresului termic, acutizării maladiilor din cauza aerului poluat, apariția alergiilor sezoniere, îi pot sfătui să adopte un comportament corect în diferite situații ale crizei climatice.